

ZAMORA: *kuieren in de nevels*

In vijf kwartier zoef ik met de hogesnelheidstrein AVE van Madrid naar Zamora. De comfortabele zitplaatsen zijn vrijwel allemaal bezet. Met zo'n 250 km per uur vliegen de hoogvlaktes, olijfbomen en pijnbomen voorbij. In de serie 'Spaanse steden per AVE', deel 1: het weinig bekende Zamora.

Tekst: Karin Anema

Benidorm en Ku Klux?

Vanuit het raam van de kathedraal kijk ik naar buiten, de stad aan alle kanten beneden me, de rivier de Duero verdwijnt schitterend van het zonlicht in de oneindigheid van de hoogvlakte. Ooit stond de bisschop vanuit hetzelfde raam te gluren, hij zag niet alleen de bruggen over de Duero, maar ook vrouwen in bikini op het strandje aan de overkant van de rivier. Ontsteld sloot hij het raam en mompelde: 'Het lijkt hier wel Benidorm.' Sindsdien noemen *los Zamoranos* het strandje 'Benidorm'.

Ze hebben in Zamora, bijna op de grens met Portugal, niet alleen Benidorm, maar ook veel Romaanse kerken. Heel veel. Gebouwd in goudgele steenblokken. Lopend door het historische centrum lees je aan alles af hoe belangrijk de 11^e, 12^e en 13^e eeuw hier zijn geweest. Tegenwoordig komen toeristen voor deze monumenten in Romaanse bouwstijl

naar Zamora. Zeker tijdens *Semana Santa*, de Paasweek, die hier bloedserieus wordt gevierd. 'Is Zamora van de Ku Klux Klan?' klinkt misschien wat uitgesproken, maar weet dan dat de processiegangers hoge rode puntkappen dragen. Het beeld is angstaanjagend.

Op het plein Plaza Mayor, begroeid met lindenbomen waarvan de kruinen fraai in elkaar gevlochten zijn, staat een paleis uit de 15^e eeuw. Tegenwoordig is het een *parador* (staatshotel), maar tijdenlang was het een weeshuis. De Zamoranen waren eertijds zo arm, dat hier veel baby's te vondeling zijn gelegd. Ze kregen de naam van de heilige van de dag dat ze gevonden werden. Zoals, zegt de plaatselijke wethouder met wie ik een kop koffie op een terras drink, de overgrootvader van zijn vrouw. Die heet San Francisco. En een collega heet Iglesia (kerk). 'Soms haalden boeren tijdens oogsttijd wezen uit het weeshuis om op de graanakkers te exploiteren. Maar in de winter brachten ze hen weer terug.'

Levendige kunst

We gaan de stad op een eigentijdse manier verkennen: via *arte urbano*. Er zijn zo'n veertig muurschilderingen in verschillende wijken, buiten het historische centrum. De bewoners hebben het afgelopen jaar hun stad herontdekt en nemen bezoekers trots mee op een rondtocht. De muurschilderingen verwijzen naar de historie, naar belangrijke Zamoranen, en naar gewoontes. We blijven staan voor een gevelgrote schildering in een arbeiderswijk met kleine woningen uit de Franco-tijd. De wethouder vertelt dat de status- en autoriteitsgevoelige mensen in de stad hem in het verleden soms met een tik tegen de pet groetten met de woorden: 'A sus ordenes' (tot uw orders). Daar heeft hij korte metten mee gemaakt. Laagdrempelig en gewoon wil hij zijn.

Op de terugweg naar het centrum komen we door een wijk met Jugendstil gevels, waar ooit de gegoede burgerij woonde. Op zaterdagavond is de hoofdstraat druk. Het is het tijdstip waarop de Zamoranen hier slenteren om gezien te worden en elkaar te begroeten, net als op een boulevard. De namen van de zijstraten, zoals Goud, Zilver, Schoenlapper en Graanplein, verwijzen naar het sterke handelsverleden van de stad. We slaan af naar Calle Los Herreros: de plek om tapas te eten en te drinken. Van paddenstoelen tot lamsvlees en chorizo: de ingrediënten komen van de omringende velden. Tot in de vroege uren gonst het van gesprekken en plezier. Zamora: land van brood en wijn, van de Duero, van de Romaanse bouwkunst; en van Semana Santa.

Fietsend door bos en veld

De omgeving van Zamora verken ik op een mountainbike. De olijfbomen, knokige bomen geëts op aarde, en de *dehesa* (weidevelden) met steeneiken maken het landschap heel grafisch. Overal hangt de geur van tijm en van cistus. In de verte blaffende honden, een knal en nog een knal, de jacht is begonnen. Vooral op *jabalí* (wild zwijn). Overal gestapelde stenen muurtjes, die verlaten landbouwgrond scheiden. Soms zie ik de Duero, die kronkelend haar weg vervolgt naar Portugal. Deze grensstreek heet La Raya en is uiterst dunbevolkt; de wegen zijn leeg; de dorpen liggen ver uit elkaar; er is in geen velden of wegen iets van industrie te bekennen. Hier en daar een schaapskudde, en verder vooral graanvelden. In de boerendorpen staan tractoren voor de deur. De barman in Almonraz zet koffie voor me neer en zegt: 'De grote verschillen in kou en warmte, die hier op de hoogvlakte

heersen, zijn goed voor wijn en kaas en voor *bacalao* en runderham (*cecina*).'. In de rest van zijn verhaal horen wij meer dan eens het 'beste van de wereld' en 'uitstekende kwaliteit' voorbijkomen. Ter compensatie, denk ik, van de leegloop, die het platteland teistert. 'Bewoners leggen geld in voor het behoud van de bar,' zegt de kroegbaas. 'Want als de laatste bar in een dorp sluit, is het dorp dood.'

Nevels

Hoe mooi de monumenten en de stadsmuren ook zijn, mijn favoriet is de Duero. Vanuit de hoger gelegen stad daal ik af naar de benedenstad en neem het pad langs de rivier. Wie hier vroeg in de morgen in de herfst en de winter loopt, ziet *las nieblas de la Purísima*: een dikke laag omhoog spirallende nevels boven het water. Talrijke watervogels vliegen af en aan. Witte reigers. Ooievaars. Langs de Duero staan eeuwenoude watermolens, stille getuigen van de graanindustrie.

Terwijl ik me vergaap aan de dynamiek van nevels en zonlicht, bedenk ik dat er in Zamora opvallend weinig informatieborden zijn, noch in de historische stad, noch op het platteland. Hier word je niet overstelpd met informatie. Bovendien is er slecht internet. Langs de Duero kuieren, dagdromen en wegdromen op de geschiedenis, je verbeelding laten gaan, over hoe de mensen hier in vergane tijden hebben geleefd en nu leven, in een landschap waar volop ruimte is, dát is voor mij Zamora. Een oefening in langzaamheid. *No se ganó Zamora en una hora*.

Tips

- Museo Baltasar Lobo (beeldhouwer). Ook in de openbare ruimte is zijn werk te vinden.
- Ruta de murales Zamora Variopinta, ociozamora.com/ruta-zamora-variopinta-arte-urbano
- Wandelen in de omgeving:
- Senda del Duero GR 14, bijvoorbeeld vanuit Peña Redonda – wandelroute in het grensgebied met Portugal.
- Parque de Sanabria. Bekend om de wolven en beren.
- Fesmoselle – een fraai, hooggelegen dorp in de provincie.

Meer informatie:

www.spain.info
www.renfe.com
www.aveexperience.es

